

**WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W WARSZAWIE**

**RANKING
ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
ZA 2008 ROK**

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2009

WSTĘP

W celu podejmowania skutecznych działań zmierzających do łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia wprowadzono monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Wdrożenie monitoringu ma zapewnić systematyczną obserwację zjawisk zachodzących na rynku pracy pod względem kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz pomóc określić odpowiednie kierunki kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2008 r. jest raportem diagnostycznym, wobec czego podstawowym źródłem informacji do opracowania są dane zawarte w sprawozdaniu MPiPS-01 i załącznikach do tego sprawozdania: załączniku 2 - „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy” i w załączniku 3 - „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” za I i II półrocze.

Monitoring sporządzono w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności obowiązującą od 1 czerwca 2007 r. Klasyfikacja ta jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności) z uwzględnieniem ich poziomu i specjalizacji. Monitoring dotyczy 10 grup wielkich, 30 grup dużych (jako wewnętrzny podział grup wielkich), 116 grup średnich (jako wewnętrzny podział grup dużych) i 384 grupy elementarne (jako wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują 1727 zawodów i specjalności.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych przygotowano na podstawie wskazówek zawartych w opracowaniu „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departamentu Rynku Pracy – Warszawa 2003 oraz w oparciu o tablice wynikowe wygenerowane przy użyciu specjalnie przygotowanej aplikacji w ramach systemu informatycznego SYRIUSZ (<https://mz.praca.gov.pl>). Uwzględniono również wskazówki przekazane przez Ministerstwo Pracy i Polityki społecznej w bieżącym roku.

Opracowywanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wynika z art.8 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415).

1. ANALIZA BEZROBOCIA

Województwo mazowieckie wyróżnia się najwyższą w Polsce liczbą bezrobotnych prawie co 8 bezrobotny w Polsce jest mieszkańcem Mazowsza.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grudniu 2008 r. wyniosła 178.028 osób, w tym 93.650 kobiet. W odniesieniu do grudnia 2007 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 41.896 osób (o 19,0%).

Największą liczbą bezrobotnych wyróżniały się głównie miasta na prawach powiatów: m. st. Warszawa (20.682 osoby), m. Radom (17.880 osób), m. Płock (6.412 osób) oraz powiaty: radomski (14.491 osób), płocki (5.860 osób) i wołomiński (5.674 osoby). Najmniejszą liczbę bezrobotnych odnotowano w powiatach: grodziskim (1.140 osób), łosickim (1.614 osób), warszawskim zachodnim (1.655 osób), sokołowskim (1.808 osób), białobrzeskim (1.814 osób) oraz nowodworskim (1.966 osób).

W końcu 2008 r. na Mazowszu przeważali bezrobotni: bez prawa do zasiłku - 146.655 osób (82,4% ogółu bezrobotnych), poprzednio pracujący - 135.414 osób (76,1%), posiadający wykształcenie poniżej średniego - 104.597 osób (58,8%), długotrwale bezrobotni - 97.653 osoby (54,9%), zamieszkali w mieście - 95.517 osób (53,7%) oraz kobiety - 93.650 osób (52,6%).

W grudniu 2008 r. w województwie mazowieckim stopa bezrobocia wynosiła 7,3% (przy średniej dla kraju 9,5%). Najniższą stopą bezrobocia w kraju wyróżniały się województwa: wielkopolskie - 6,4%, śląskie - 6,9%, mazowieckie - 7,3% oraz małopolskie - 7,6%, natomiast najwyższą odnotowano w warmińsko-mazurskim - 16,8%, świętokrzyskim - 13,9%, zachodniopomorskim oraz kujawsko-pomorskim - po 13,4%.

W odniesieniu do grudnia 2007 r. stopa bezrobocia dla województwa obniżyła się o 1,7 punktu procentowego (w kraju o 1,7 punktu procentowego).

Nadal na Mazowszu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydłowieckim - 31,2%, radomskim - 27,1% oraz przysuskim - 22,0%, a najniższą stopą bezrobocia wyróżniały się: m. st. Warszawa - 1,9% oraz powiaty: warszawski zachodni - 4,1%, grodziski i pruszkowski - po 4,3% oraz piaseczyński - 4,8%.

1.1. Bezrobotni według zawodów

Spośród 178.028 bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2008 r., zawód wyuczony posiadało 143.444 bezrobotnych. Populacja bezrobotnych bez zawodu obejmowała 34.584 osoby, co stanowiło 19,4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Z liczby bezrobotnych ogółem poprzednio pracowało 135.414 osób (76,1%).

Statystyka dla bezrobotnych poprzednio pracujących jest sporządzana według zawodu, w jakim bezrobotni poszukują pracy i do wykonywania tego zawodu mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem szkolnym lub innym dokumentem, bądź stażem pracy w danym zawodzie (w okresie minimum 1 roku).

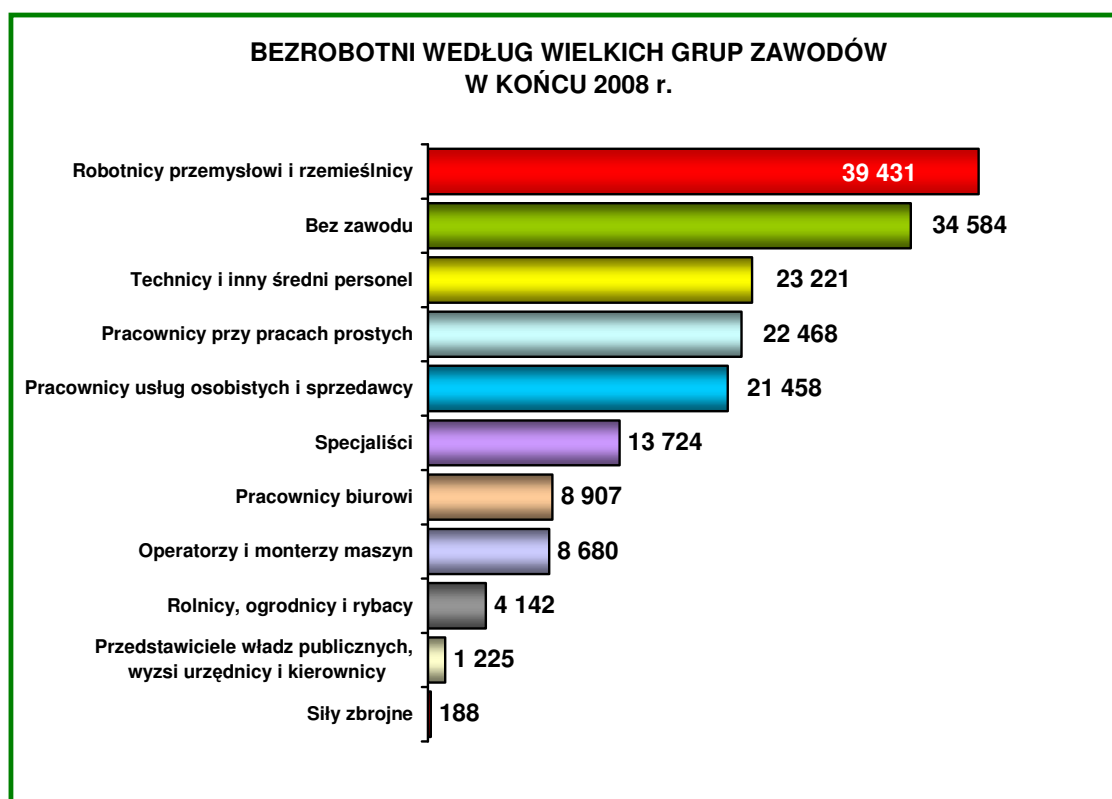
Grupa bezrobotnych bez zawodu obejmuje osoby, które nie posiadają świadectwa czy dyplomu ukończenia szkoły lub odpowiedniego kursu oraz osoby, które nie posiadają udokumentowanej ciągłości pracy przez okres minimum 1 roku, w tym samym zawodzie.

Do grupy tej zakwalifikowane są osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niepełnym podstawowym oraz wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Biorąc pod uwagę grupy wielkie określone w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najliczniejszą wśród bezrobotnych była grupa **robotników przemysłowych i rzemieślników**.

W końcu grudnia 2008 r. do grupy tej zaliczono **39.431** bezrobotnych, tj. **22,2%** ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (*rok wcześniej 50.160 bezrobotnych, tj. 22,8%*).

Drugą pod względem liczebności grupę stanowili bezrobotni **bez zawodu** - w grudniu 2008 r. bez pracy pozostawało **34.584** bezrobotnych zaliczonych do tej grupy, tj. **19,4%** ogółu bezrobotnych (*rok wcześniej 40.706 bezrobotnych, tj. 18,5%*).

Poważne problemy z podjęciem zatrudnienia mieli również bezrobotni zakwalifikowani do grupy **technicy i inny średni personel**. Było ich w województwie **23.221** osób, tj. **13,0%** ogółu bezrobotnych (*w grudniu 2007 r. 28.675 osób, tj. 13,0% ogółu bezrobotnych*).

Najmniej liczna była grupa bezrobotnych **siły zbrojne** - **188** bezrobotnych, tj. **0,1%** ogółu bezrobotnych (*w grudniu 2007 r. 205 osób, tj. 0,1%*).

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Grupa zawodowa	stan na koniec grudnia 2008r.	stan na koniec grudnia 2007r.	wzrost /spadek w osobach	wzrost /spadek w %
Ogółem województwo, w tym:	178 028	219 924	-41 896	-19,1%
0. Siły zbrojne	188	205	-17	-8,3%
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 225	1 428	-203	-14,2%
2. Specjaliści	13 724	15 171	-1 447	-9,5%
3. Technicy i inny średni personel	23 221	28 675	-5 454	-19,0%
4. Pracownicy biurowi	8 907	11 488	-2 581	-22,5%
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	21 458	27 983	-6 525	-23,3%
6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	4 142	5 650	-1 508	-26,7%
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	39 431	50 160	-10 729	-21,4%
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8 680	10 060	-1 380	-13,7%
9. Pracownicy przy pracach prostych	22 468	28 398	-5 930	-20,9%
<i>Bez zawodu</i>	34 584	40 706	-6 122	-15,0%

We wszystkich grupach zawodów bezrobocie spadło, a największy procentowy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w zawodach należących do grupy rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – 26,7% (o 10.729 osób) oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – o 23,3% (o 6.525 osób).

Bezrobotni według dużych grup zawodów

Analizując strukturę osób bezrobotnych posiadających konkretny zawód (143.444 osoby) do najliczniejszych **grup dużych** w końcu 2008 roku, należały następujące grupy zawodów:

(72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	15.332 osoby (10,7% ogółu bezrobotnych posiadających zawód),
(74) pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13.638 osób (9,5%),
(52) modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	13.102 osoby (9,1%),
(91) pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	12.305 osób (8,6%),
(93) robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	10.036 osób (7,0%).

W przekroju terytorialnym województwa, najwięcej bezrobotnych w grupie *robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń* (w ujęciu procentowym) na koniec 2008 r. zarejestrowanych było w powiatach: ostrowskim, gdzie 21,0% ogółu bezrobotnych posiadających zawód, makowskim – 18,5%, sochaczewskim – 17,6%, żuromińskim – 16,7% oraz lipskim – 16,2%.

Na wysoką liczbę bezrobotnych w grupie dużej *robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń* w województwie rzutują dwie grupy elementarne *ślusarze i pokrewni* (3.961 bezrobotnych) oraz *mechanicy pojazdów samochodowych* (3.048 bezrobotnych), które łącznie stanowią 45,7% bezrobotnych skupionych w tej dużej grupie zawodów.

Najmniej bezrobotnych pośród grup dużych było w zawodach należących do grupy operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych - tylko 5 osób (0,003% bezrobotnych posiadających zawód).

Bezrobotnych kobiet najwięcej było w grupie zawodów *modelki, sprzedawcy i demonstratorzy*, - 11.231 kobiet, tj. 14,9% ogółu bezrobotnych kobiet posiadających zawód oraz w grupie *pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* – 9.394 kobiety, tj. 12,5%.

Spośród osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, w strukturze bezrobotnych posiadających zawód (wg dużych grup zawodów), najwięcej było bezrobotnych w grupie *pozostali specjaliści* – 22,7%, *pracownicy pozostałych specjalności* – 10,8% ogółu bezrobotnych posiadających zawód oraz *pracownicy usług osobistych i ochrony* – 10,0% ogółu bezrobotnych posiadających zawód.

Bezrobotni według elementarnych grup zawodów

Według elementarnych grup zawodów, spośród 143.444 bezrobotnych posiadających zawód zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w grudniu 2008 r., najliczniejszą grupę stanowili **sprzedawcy i demonstratorzy (symbol elementarnej grupy zawodowej 5221) – 13.100 osób, tj. 9,1% ogółu bezrobotnych posiadających zawód (rok wcześniej 17.357 osób).**

Pozostałe grupy zawodowe najliczniej reprezentowali:

⇒ (9321) robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	5.351 osób (rok wcześniej 6.869 osób),
⇒ (4191) pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	4.300 osób (rok wcześniej 5.662 osoby),
⇒ (9132) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	4.122 osoby (rok wcześniej 5.427 osób),
⇒ (7222) ślusarze i pokrewni	3.961 osób (rok wcześniej 5.015 osób),
⇒ (3419) pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	3.875 osób (rok wcześniej 4.992 osoby),
⇒ (9141) gospodarze budynków	3.358 osób (rok wcześniej 4.265 osób),
⇒ (9313) robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3.179 osób (rok wcześniej 3.703 osoby),
⇒ (5122) kucharze	3.120 osób (rok wcześniej 3.847 osób),
⇒ (7433) krawcy, kapelusznicy i pokrewni	3.053 osoby (rok wcześniej 4.112 osób),
⇒ (7231) mechanicy pojazdów samochodowych	3.048 osób (rok wcześniej 3.833 osoby),
⇒ (3115) technicy mechanicy	3.042 osoby (rok wcześniej 3.854 osoby),
⇒ (9162) zamiatacze i pokrewni	2.422 osoby (rok wcześniej 3.134 osoby),
⇒ (7436) szwaczki, hafciarki i pokrewni	2.410 osób (rok wcześniej 2.957 osób),
⇒ (7121) murarze i pokrewni	2.402 osoby (rok wcześniej 3.164 osoby),
⇒ (2411) ekonomiści	2.293 osoby (rok wcześniej 2.950 osób),
⇒ (7233) mechanicy - monterzy masz	2.079 osób (rok wcześniej 2.703 osoby),
⇒ (7412) piekarze, cukiernicy i pokrewni	2.046 osób (rok wcześniej 2.662 osoby).

W grupie zawodów *sprzedawcy i demonstratorzy* bezrobocie generuje zawód *sprzedawca*, w którym było zarejestrowanych 97,7% bezrobotnych zaliczonych do tej grupy elementarnej.

W grupie *robotnicy przy pracach prostych w przemyśle* dominuje zawód *robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym*, który skupia 67,5% bezrobotnych zaliczonych do tej grupy elementarnej. Natomiast w grupie *pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani* – 95,4% to bezrobotni w zawodzie *pracownik biurowy*.

Najwięcej bezrobotnych kobiet było w grupie elementarnej *sprzedawcy i demonstratorzy* – 14,9% kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy, posiadających zawód.

Wśród bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, największą grupę zawodową stanowili *sprzedawcy* – 6,0% tej populacji bezrobotnych posiadających zawód, *ekonomiści* – 4,0%, *kucharz małej gastronomii* – 3,9%, *technik żywienia i gospodarstwa domowego* – 3,2%, *technik mechanik* – 3,1%, *pedagog* – 3,1% oraz *asystent ekonomiczny* – 3,0%.

Bezrobotni według zawodów i specjalności

Biorąc pod uwagę sześciocyfrowe kody zawodów i specjalności, na koniec 2008 r. najwięcej bezrobotnych zaliczono do następujących zawodów i specjalności:

⇒ <i>sprzedawca</i>	12.803 osoby	<i>(rok wcześniej 16.962 osoby),</i>
⇒ <i>pracownik biurowy</i>	4.102 osoby	<i>(rok wcześniej 5.396 osób),</i>
⇒ <i>ślusarz</i>	3.819 osób	<i>(rok wcześniej 4.811 osób),</i>
⇒ <i>robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym</i>	3.612 osób	<i>(rok wcześniej 4.914 osób),</i>
⇒ <i>asystent ekonomiczny</i>	3.543 osoby	<i>(rok wcześniej 4.632 osoby),</i>
⇒ <i>robotnik gospodarczy</i>	3.229 osób	<i>(rok wcześniej 4.105 osób),</i>
⇒ <i>robotnik budowlany</i>	3.179 osób	<i>(rok wcześniej 3.703 osoby),</i>
⇒ <i>krawiec</i>	3.019 osób	<i>(rok wcześniej 4.062 osoby),</i>
⇒ <i>technik mechanik</i>	2.723 osoby	<i>(rok wcześniej 3.428 osób),</i>
⇒ <i>sprzątaczką</i>	2.627 osób	<i>(rok wcześniej 3.471 osób),</i>
⇒ <i>robotnik placowy</i>	2.401 osób	<i>(rok wcześniej 3.112 osób),</i>
⇒ <i>murarz</i>	2.369 osób	<i>(rok wcześniej 3.110 osób),</i>
⇒ <i>szwaczka</i>	2.339 osób	<i>(rok wcześniej 2.863 osoby),</i>
⇒ <i>kucharz</i>	2.329 osób	<i>(rok wcześniej 3.165 osób),</i>
⇒ ekonomista	2.291 osób	<i>(rok wcześniej 2.945 osób),</i>
⇒ <i>mechanik samochodów osobowych</i>	1.636 osób	<i>(rok wcześniej 2.431 osób),</i>
⇒ <i>magazynier</i>	1.615 osób	<i>(rok wcześniej 1.891 osób),</i>
⇒ <i>obuwnik przemysłowy</i>	1.447 osób	<i>(rok wcześniej 1.622 osoby),</i>
⇒ <i>fryzjer</i>	1.302 osoby	<i>(rok wcześniej 1.721 osób),</i>
⇒ <i>handlowiec</i>	1.292 osoby	<i>(rok wcześniej 1.454 osoby),</i>
⇒ <i>rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej</i>	1.256 osób	<i>(rok wcześniej 1.621 osób),</i>
⇒ <i>technik rolnik</i>	1.240 osób	<i>(rok wcześniej 1.543 osoby).</i>

Zawód *sprzedawca* zajmuje pierwszą pozycję na listach rankingów bezrobotnych posiadających zawód w 32 powiatach województwa (rok wcześniej w 34 powiatach).

Najwięcej bezrobotnych *sprzedawców* (w ujęciu procentowym) było zarejestrowanych w m. Radom - 13,8% ogółu bezrobotnych figurujących w rejestrze z konkretnym zawodem, m. Warszawa – 13,0% i m. Płock – 11,5% oraz w powiatach: węgrowskim – 13,0% i nowodworskim – 11,2%.

Bezrobocie coraz częściej dotyka osoby z wyższym wykształceniem. Na 15 miejscu w rankingu zawodów generujących bezrobocie w województwie znajdują się **ekonomiści**, a więc bezrobotni zaliczeni do grupy wielkiej *specjaliści* - legitymujący się wykształceniem wyższym. W końcu 2008 r. bez pracy pozostawało 2.291 ekonomistów, tj. 1,6% ogółu bezrobotnych posiadających zawód (w 2007 r. 2.945 osób).

Spośród pozostałych zawodów wymagających wykształcenia wyższego do najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych należą:

- ✓ *specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży)* – 784 osoby zarejestrowane w końcu 2008 roku (w 2007 r. - 805 osób),
- ✓ *specjalista administracji publicznej* – 711 osób (w 2007 r. - 695 osób),
- ✓ *pedagog* – 659 osób (2007r. – 634 osoby).
- ✓ *pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani* – 413 osób (w 2007 r. – 469 osób),
- ✓ *pielęgniarka* – 309 osób (w 2007 r. - 431 osób).

Warto zauważyć, że wśród zawodów generujących bezrobocie (powyżej 2.000) do najbardziej sfeminizowanych należą:

✓ <i>szwaczka</i>	- 98,9% zarejestrowanych w tym zawodzie stanowią kobiety,
✓ <i>sprzątaczkę</i>	- 96,6%,
✓ <i>krawiec</i>	- 96,5%,
✓ <i>asystent ekonomiczny</i>	- 86,4%,
✓ <i>sprzedawca</i>	- 86,1%,
✓ <i>pracownik biurowy</i>	- 84,9%,
✓ <i>kucharz</i>	- 84,8%,
✓ <i>ekonomista</i>	- 77,5%.

Były to również zawody plasujące się na czołowych lokatach w rankingu bezrobotnych kobiet w województwie:

✓ <i>sprzedawca</i>	– 11.029 zarejestrowanych kobiet,
✓ <i>pracownik biurowy</i>	– 3.481 kobiet,
✓ <i>asystent ekonomiczny</i>	– 3.062 kobiety,
✓ <i>krawiec</i>	– 2.912 kobiet,
✓ <i>sprzątaczkę</i>	– 2.537 kobiet,
✓ <i>szwaczka</i>	– 2.313 kobiet.

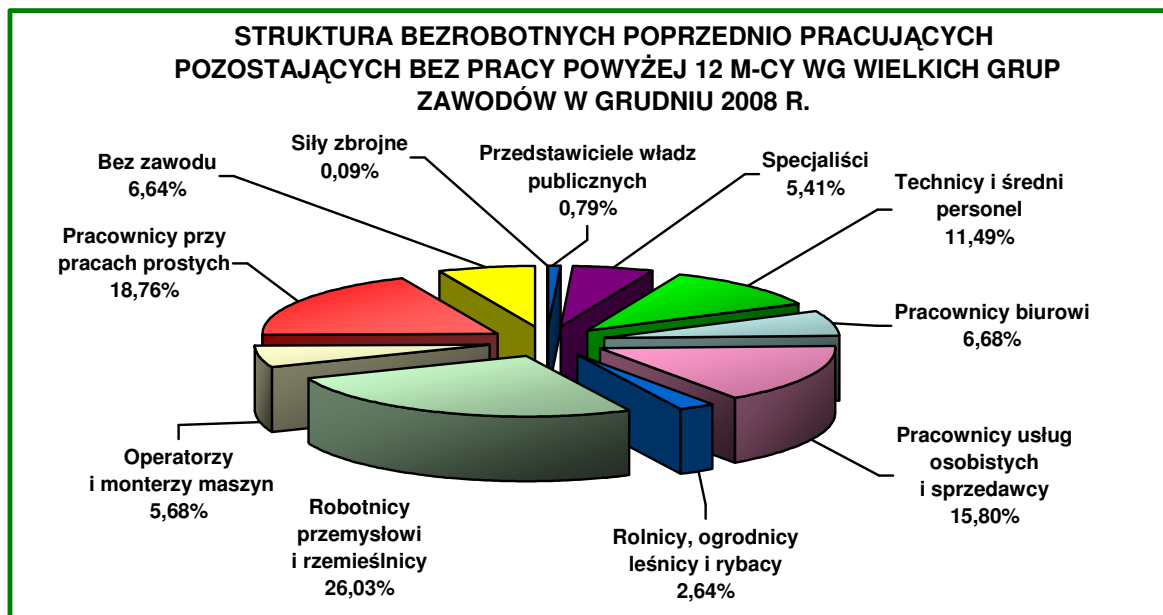
1.2. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów

W końcu 2008 r. spośród 135.414 bezrobotnych poprzednio pracujących – **54.670** osób (**40,4%** bezrobotnych poprzednio pracujących) pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według wielkich grup zawodów

Zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności - według wielkich grup zawodowych, najwięcej osób pozostających bez pracy ponad rok zaliczono do następujących grup zawodów:

- ⇒ *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* – 14.228 osób, tj. 26,0% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (*rok wcześniej 22.319 osób, tj. 26,8%*),
- ⇒ *pracownicy przy pracach prostych* – 10.254 osoby, tj. 18,8% (*rok wcześniej 15.132 osoby, tj. 18,2%*),
- ⇒ *pracownicy usług osobistych i sprzedawcy* – 8.639 osób, tj. 15,8% (*w poprzednim roku 13.184 osoby tj. 15,9%*).

Najwyższy udział bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy odnotowano w grupie **pracownicy przy pracach prostych** – 46,6% bezrobotnych poprzednio pracujących w tej grupie zawodów oraz w grupie **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 45,7%.

Udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych poprzednio pracujących (według wielkich grup zawodów grudnia 2008 r.)

Grupa zawodowa	Bezrobotni poprzednio pracujący w końcu grudnia 2008 r.		
	ogółem	w tym pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	
	w liczbach bezwzględnych		w procencie do ogółem
Ogółem województwo, w tym:	135 414	54 670	40,4%
0. Siły zbrojne	157	51	32,5%
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 222	430	35,2%
2. Specjaliści	9 443	2 955	31,3%
3. Technicy i inny średni personel	17 254	6 280	36,4%
4. Pracownicy biurowi	8 432	3 654	43,3%
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	18 899	8 639	45,7%
6. Rolnicy, ogrodnicy leśnicy i rybacy	3 179	1 444	45,4%
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	34 858	14 228	40,8%
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8 367	3 104	37,1%
9. Pracownicy przy pracach prostych	22 025	10 254	46,6%
<i>Bez zawodu</i>	11 578	3 631	31,4%

Warto zaznaczyć, że w grupach zawodów wymagających wyższych kwalifikacji zawodowych, odsetek osób bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy jest niższy niż w pozostałych grupach. W grupie **specjaliści** udział bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wyniósł 31,3%.

Wśród bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, kobiety stanowiły 57,4% (31.362 osoby) i najwięcej ich było w zawodach należących do grupy **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**, gdzie stanowiły **85,1%** ogółu pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w tej kategorii bezrobotnych; **pracownicy biurowi**, gdzie stanowiły **81,1%** ogółu pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w tej kategorii bezrobotnych oraz grupy **specjaliści**, gdzie stanowiły **70,4%** ogółu pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w tej kategorii bezrobotnych.

Warto dodać, że najmniejsze problemy z podjęciem pracy miały kobiety w zawodach należących do grupy **operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń**, gdzie stanowiły **35,2%** ogółu pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w tej kategorii bezrobotnych oraz **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**, gdzie stanowiły **36,8%** ogółu pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w tej kategorii bezrobotnych.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według elementarnych grup zawodów

Analizując strukturę zawodową osób bezrobotnych wg grup elementarnych można zauważyć, że w 6 z występujących grup, wskaźnik długotrwałego bezrobocia wyniósł 1,0 (100% z danej grupy bezrobotnych stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy) i grupy te zajęły czołowe miejsce w rankingu.

Należy jednak zwrócić uwagę, że grupy zawodów jak: *biochemicy, biofizycy i pokrewni; strażnicy w zakładach dla nieletnich* reprezentowane były przez jedną osobę, w grupie *hodowcy ryb i operatorzy maszyn do produkcji obuwia* zarejestrowanych było po 2 osoby, w grupie *fotografowie poligraficzni* zarejestrowanych było 3 osoby, natomiast w grupie *hodowcy drobiu* były 4 osoby bezrobotne, trudno więc określać je mianem zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

W elementarnych grupach zawodów, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła powyżej 1000 osób, do generujących długotrwałe bezrobocie można zaliczyć:

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	W tym:		Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w % 6=(5/4)
			Poprzednio pracujący	Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	
1	2	3	4	5	6
9162	Zamiatacze i pokrewni	2 422	2 365	1 361	57,5
7443	Obuwnicy	1 859	1 710	943	55,1
7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	2 410	2 360	1 222	51,8
9132	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	4 122	4 061	2 070	51,0
6111	Rolnicy produkcji roślinnej	1 118	877	441	50,3
9152	Portierzy, woźni i pokrewni	1 312	1 304	643	49,3
5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	13 100	12 339	5 893	47,8
7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	3 053	2 390	1 103	46,2
7141	Malarze budowlani i pokrewni	1 218	1 136	519	45,7
9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	5 351	5 168	2 358	45,6
4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	4 300	3 955	1 788	45,2
7121	Murarze i pokrewni	2 402	2 251	983	43,7
5123	Kelnerzy i pokrewni	1 121	994	433	43,6
6131	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	1 256	949	411	43,3
3119	Technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1 251	816	339	41,5
7223	Ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali	1 729	1 608	663	41,2
5122	Kucharze	3 120	2 008	809	40,3
9141	Gospodarze budynków	3 358	3 299	1 324	40,1
3212	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	1 769	1 224	490	40,0
7222	Ślusarze i pokrewni	3 961	3 618	1 429	39,5

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów i specjalności

W rankingu zawodów i specjalności (według kodów sześciocyfrowych), w których bezrobotni poprzednio pracujący pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy, w zdecydowanej większości na pierwszych lokatach pojawiają się te same zawody co w rankingu bezrobotnych:

⇒ sprzedawca	5.764 osoby	(rok wcześniej 8.717 osób),
⇒ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1.729 osób	(rok wcześniej 2.626 osób),
⇒ pracownik biurowy	1.708 osób	(rok wcześniej 2.670 osób),
⇒ sprzątaczką	1.383 osoby	(rok wcześniej 2.082 osoby),
⇒ ślusarz	1.364 osoby	(rok wcześniej 2.166 osób),
⇒ robotnik placowy	1.355 osób	(rok wcześniej 1.854 osoby),
⇒ robotnik gospodarczy	1.269 osób	(rok wcześniej 2.004 osoby),
⇒ robotnik budowlany	1.196 osób	(rok wcześniej 1.765 osób),
⇒ szwaczka	1192 osoby	(rok wcześniej 1.726 osób),
⇒ asystent ekonomiczny	1.090 osób	(rok wcześniej 1.676 osób),
⇒ krawiec	1.090 osób	(rok wcześniej 1.771 osób),
⇒ murarz	969 osób	(rok wcześniej 1.500 osób),
⇒ kucharz	760 osób	(rok wcześniej 1.227 osób),
⇒ obuwnik przemysłowy	756 osób	(rok wcześniej 1.010 osób),
⇒ technik mechanik	627 osób	(rok wcześniej 994 osoby),
⇒ ekonomista	593 osoby	(rok wcześniej 971 osób),
⇒ magazynier	568 osób	(rok wcześniej 859 osób),
⇒ tokarz	446 osób	(rok wcześniej 734 osoby),
⇒ mechanik samochodów osobowych	420 osób	(rok wcześniej 747 osób).

Ponadto z grupy bezrobotnych poprzednio pracujących **bez zawodu – 3.631 osób** poszukiwało pracy ponad 12 miesięcy (w poprzednim roku 5.280 osób).

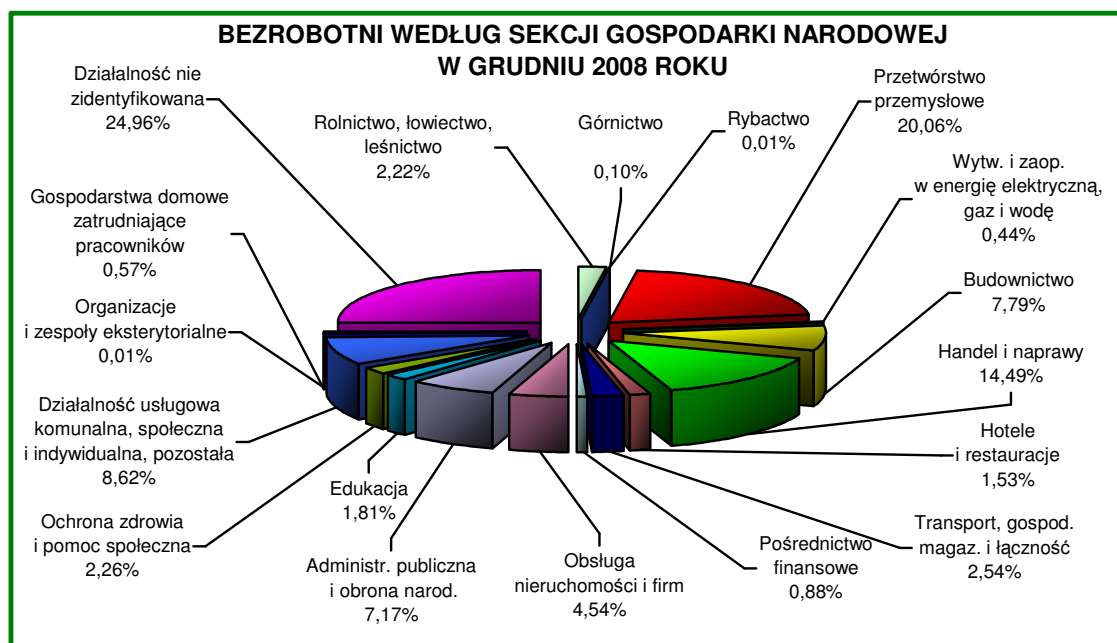
1.3. Bezrobotni według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Analiza statystyki rynku pracy dotycząca bezrobotnych według Polskiej Działalności Gospodarczej w pewnym stopniu odzwierciedla skutki dokonujących się przemian gospodarczych.

Wśród bezrobotnych dominują osoby, które pracowały przed nabyciem statusu bezrobotnego. Na koniec 2008 r. populacja tych bezrobotnych liczyła 135.414 osób, tj. 76,1% ogółu bezrobotnych i była mniejsza w porównaniu do poprzedniego roku o 30.129 osób, (o 18,2%). Spośród nich

najlichnieszą grupę bezrobotnych tworzyli ci, którzy pracowali w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe**. Z zakładów tych pochodziło 27.167 bezrobotnych tj. 20,1% populacji bezrobotnych poprzednio pracujących i było ich o 6.049 osób tj. o 18,2% mniej niż w końcu 2007 r.

Następna liczna grupa bezrobotnych to poprzednio pracujący w sekcji **handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego** – 19.617 osób, tj. 14,5% bezrobotnych poprzednio pracujących (o 5.908 osób, tj. o 23,1% mniej niż w poprzednim roku) oraz pracujący w sekcji **działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała** – 11.674 osoby, tj. 8,6% bezrobotnych poprzednio pracujących (o 3.576 osób, tj. o 23,4% mniej niż w 2007 r.).

Z ogólnej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, większość (81.586 osób, tj. 60,3%) pochodziła z sektora prywatnego.

Bezrobotni według sekcji gospodarki narodowej

Lp	Wyszczególnienie	stan na koniec grudnia 2008 r.	stan na koniec grudnia 2007 r.	wzrost /spadek w osobach	wzrost /spadek w %
1	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	3 006	3 866	- 860	- 22,2
2	Rybacktwo	13	14	- 1	- 7,1
3	Górnictwo	142	156	- 14	- 9,0
4	Przetwórstwo przemysłowe	27 167	33 216	- 6 049	- 18,2
5	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	590	778	- 188	- 24,2
6	Budownictwo	10 549	13 300	- 2 751	- 20,7

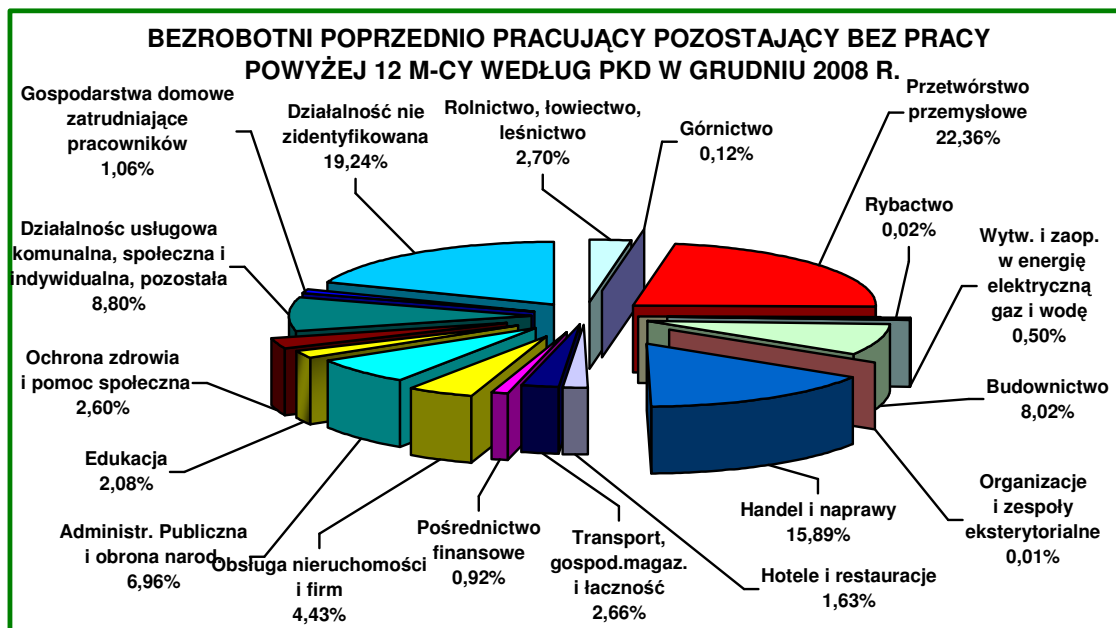
Lp	Wyszczególnienie	stan na koniec grudnia 2008 r.	stan na koniec grudnia 2007 r.	wzrost /spadek w osobach	wzrost /spadek w %
7	Handel i naprawy	19 617	25 525	- 5 908	- 23,1
8	Hotele i restauracje	2 070	2 909	- 839	- 28,8
9	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3 445	4 387	- 942	- 21,5
10	Pośrednictwo finansowe	1 188	1 523	- 335	- 22,0
11	Obsługa nieruchomości i firm	6 153	8 369	- 2 216	- 26,5
12	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	9 707	11 464	- 1 757	- 15,3
13	Edukacja	2 448	3 242	- 794	- 24,5
14	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	3 066	4 072	- 1 006	- 24,7
15	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	11 674	15 250	- 3 576	- 23,4
16	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	775	1 097	- 322	- 29,4
17	Organizacje i zespoły eksterytorialne	8	15	- 7	- 46,7
18	Działalność niezidentyfikowana	33 796	36 360	- 2 564	- 7,1
19	RAZEM	135 414	165 543	- 30 129	- 18,2
20	Dotychczas nie pracujący	42 614	54 381	- 11 767	- 21,6
21	OGÓŁEM	178 028	219 924	- 41 896	- 19,1

W ciągu ostatnich 12 miesięcy spadek liczby bezrobotnych poprzednio pracujących ukształtował się na poziomie 18,2% i dotyczył wszystkich sekcji gospodarki narodowej, z czego największy procentowy spadek (poza sekcjami: organizacje i zespoły eksterytorialne i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników) odnotowano w sekcjach: **hotele i restauracje** o 28,8%, **obsługa nieruchomości i usługi z prowadzeniem działalności gospodarczej** o 26,5%, **ochrona zdrowia i opieka społeczna** o 24,7%, **edukacja** o 24,5%, **wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz i wodę** o 24,2% oraz **wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz i wodę** o 24,2%.

1.4. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według PKD

W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 54.670 osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, tj. o 28.479 osób (o 34,3%) **mniej** niż w końcu 2007 r.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowiły osoby poprzednio pracujące w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** – 12.226 osób. Bezrobotni zaliczeni do tej sekcji stanowili 22,4% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.

W odniesieniu do 2007 r. we wszystkich sekcjach wystąpił spadek liczby bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, największy w grupie zakładów należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** o 6.425 osób tj. 34,4%. W następnej kolejności w sekcji **handel i naprawy** o 4.974 osoby (o 36,4%), **działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała** spadek - o 2.767 osób (o 36,5%) oraz **budownictwo** o 2.467 osób (o 36,0%).

1.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

Od stycznia do końca grudnia 2008 r., w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowało się 254.017 bezrobotnych, w tym 123.296 kobiet. Spośród osób, które napłynęły do rejestrów bezrobocia zawód wyuczony posiadało 192.509 osób.

Napływ do bezrobocia według dużych zawodów

Uwzględniając **grupy duże** w klasyfikacji zawodów i specjalności, najwięcej noworejestrujących się bezrobotnych należało do następujących grup: (72) *robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń* - 11,1% ogółu rejestrujących się bezrobotnych posiadających zawód; (24) *pozostali specjaliści* - 8,2%, (52) *modelki, sprzedawcy i demonstratorzy* – 8,0%, (34) *pracownicy pozostałych specjalności* – 7,9%, (74) *pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* – 7,6%, (31) *średni personel techniczny* – 7,5% napływu osób bezrobotnych z wyuczonym zawodem.

Noworejestrujący się bezrobotni należący do grupy (72) *robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń* (21.387 osób), to głównie zaliczeni do grup elementarnych *mechanicy pojazdów samochodowych* (5.228 osób, tj. 24,4%) oraz *ślusarze i pokrewni* (5.069 osób, tj. 23,7%) napływu do tej grupy). W grupie (24) *pozostali specjaliści* (15.852 osoby) zarejestrowani byli głównie bezrobotni

z grupy elementarnej *ekonomiści* (3.857 osób, tj. 24,3%) oraz *specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani* (3.333 osób, tj. 21,0%).

Najmniej bezrobotnych napłynęło **do grupy dużej** (81) *operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych* – 5 osób oraz do grupy (11) *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze* - 8 osób.

Napływ do bezrobocia według elementarnych grup zawodów

Analizując napływ bezrobotnych zaliczonych do **grup elementarnych** można zauważyć, że najwięcej bezrobotnych napłynęło do grupy:

✓ sprzedawcy i demonstratorzy	15.301 osób – 8,0% <i>noworejestrujących się bezrobotnych posiadających zawód,</i>
✓ robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	6.231 osób - 3,2%,
✓ pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	6.027 osób - 3,1%,
✓ mechanicy pojazdów samochodowych	5.228 osób - 2,7%,
✓ pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	5.141 osób - 2,7%,
✓ ślusarze i pokrewni	5.069 osób - 2,6%,
✓ technicy i mechanicy	4.967 osób - 2,6%,
✓ pomoce i sprzętaczk biurowe, hotelowe i podobne	4.553 osoby - 2,4%,
✓ kucharze	4.286 osób - 2,2%,
✓ gospodarze budynków	4.137 osób - 2,2%.

Napływ do bezrobocia według zawodów i specjalności

W 2008 r. najwięcej bezrobotnych zarejestrowało się **w następujących (sześciocyfrowych) zawodach i specjalnościach:**

➤ sprzedawca	– 14.916 osób (7,8% <i>noworejestrujących się bezrobotnych posiadających zawód,</i>
➤ asystent ekonomiczny	– 5.382 osoby (2,8%),
➤ ślusarz	– 4.904 osoby (2,6%),
➤ pracownik biurowy	- 4.864 osoby (2,5%),
➤ technik mechanik	– 4.544 osoby (2,4%),
➤ robotnik gospodarczy	– 3.989 osób (2,1%),
➤ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	- 3.905 osób (2,0%),
➤ ekonomista	– 3.851 osób (2,0%).

Napływ do bezrobocia osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Spośród osób rejestrujących się w urzędach pracy **w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki**, w 2008 roku, najwięcej było bezrobotnych w zawodach:

⇒ ekonomista	- 995 osób (5,3% <i>noworejestrujących się w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki z wyuczonym zawodem</i>),
⇒ asystent ekonomiczny	– 783 osoby (4,2%),
⇒ sprzedawca	- 783 osoby (4,2%),
⇒ pedagog	– 629 osób (3,3%),
⇒ kucharz małej gastronomii	– 588 osób (3,1%),
⇒ technik żywienia i gospodarstwa domowego	- 574 osoby (3,1%),
⇒ technik mechanik	- 539 osób (2,9%).

Ponadto 12.605 osób w województwie (40,1% populacji rejestrujących się w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki) nie posiadało wyuczonego zawodu.

2. ANALIZA OFERT PRACY

Przez oferty pracy należy rozumieć zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia i miejsca przygotowania zawodowego oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i stażu, a także w ramach umów zlecenia i umów o dzieło.

W 2008 r. w województwie mazowieckim (według miesięcznych sprawozdań MPiPS-01) pozyskano ogółem **126.548 ofert pracy** – o 1.639 ofert (o 1,3%) **mniej** niż pozyskano w poprzednim roku, w tym:

- 84.716 ofert pracy niesubsydiowanej - o 2.925 ofert, tj. o 3,5% **mniej** niż pozyskano w 2007 r.,
- 44.757 ofert pracy subsydiowanej - o 1.286 ofert, tj. o 3,0% **więcej** niż w poprzednim roku,
- 100.628 ofert pracy z sektora prywatnego - o 3.641, tj. o 3,6% **mniej** niż w 2007 roku,
- 2. 452 oferty pracy dla niepełnosprawnych – o 571 ofert, tj. o 23,3% **mniej** niż pozyskano w poprzednim roku.

Wzrost łącznej liczby ofert pracy pozyskanych w 2008 r. wynikał przede wszystkim ze wzrostu (o 7,3%) liczby ofert pracy subsydiowanej.

Oferty pracy subsydiowanej stanowiły w województwie mazowieckim 33,9% ogółu zgłoszonych przez pracodawców ofert pracy. Liczba ofert zatrudnienia subsydiowanego zwiększyła się w odniesieniu do 2007 r. - o 1.286 ofert, tj. o 3,0%.

Większość zgłaszanych ofert pracy pochodziła z zakładów należących do sektora prywatnego – 76,6% ogółu zgłoszonych w 2008 r.

Najwyższą liczbą ofert pracy dysponowały: m.st. Warszawa – 35.579 ofert (28,12% ogółu ofert pozyskanych w województwie), łącznie m. Płock i powiat płocki – 13.245 ofert (10,47%), łącznie m. Radom i powiat radomski – 8.887 ofert (7,02%), łącznie m. Siedlce i powiat siedlecki – 4.792 oferty (3,79%), a także powiat piaseczyński – 4.906 ofert (3,88%).

Najmniejszą liczbą ofert pracy dysponowały powiaty: zwoleński – 549 ofert (0,43% ogółu ofert w województwie), białobrzegi – 869 ofert (0,69%) oraz żuromiński – 882 oferty (0,70%).

W 2008 r. na Mazowszu zarejestrowało się 254.017 bezrobotnych (napływ), pozyskano 126.548 ofert pracy, więc na 1 pozyskaną ofertę przypadało 2 osoby bezrobotne (2,00) (w roku poprzednim – 2,05).

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o ofertach pracy według sekcji działalności gospodarczej, jak również według zawodów i specjalności.

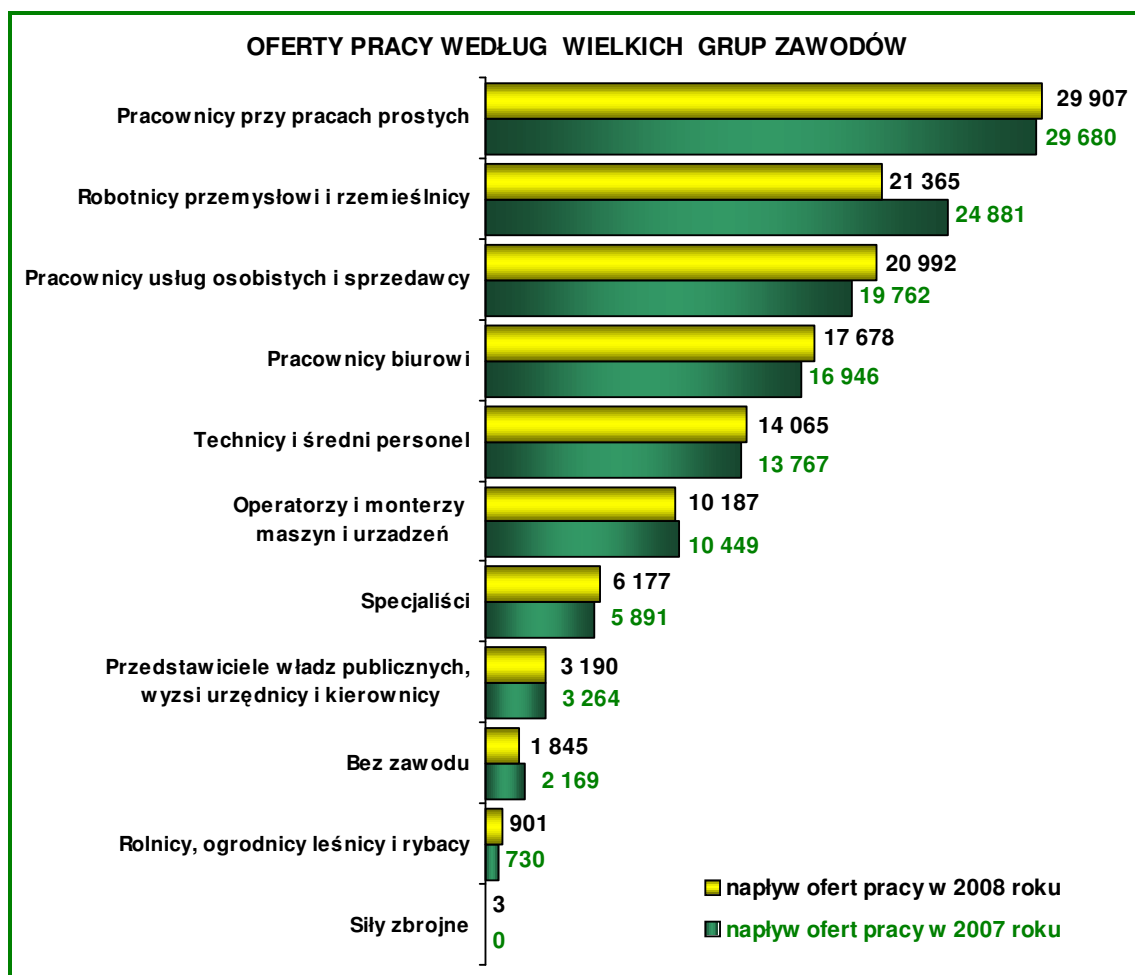
Według danych wykazanych w załącznikach: 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy” oraz 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów

i specjalności” w 2008 r., do powiatowych urzędów pracy wpłynęły **126.310 ofert pracy**¹ o 1.229 ofert (o 1,0%) **mniej** niż w poprzednim roku.

2.1. Oferty pracy według zawodów

Napływ ofert pracy według wielkich grup zawodów

Spośród 126.310 ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy w 2008 r. - według wielkich grup zawodów - podobnie jak w poprzednim roku – najwięcej ofert pracy przeznaczonych było dla grupy zawodowej **pracownicy przy pracach prostych** – 29.907 ofert (23,7% ogółu ofert zgłoszonych w 2008 roku).

¹ Liczba ofert pracy wykazywana w załączniku 2 do sprawozdania MPiPS-01 "Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy" oraz w załączniku 3 j. w. „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” jest niższa od liczby ofert pracy wykazanych w sprawozdaniach MPiPS-01, co wynika z wyłączenia w sprawozdaniach półrocznych liczby ofert pracy z których pracodawcy zrezygnowali.

Duża liczba ofert pracy – 21.365 (16,9%) skierowana była do grupy zawodowej **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**, trzeba jednak nadmienić iż ofert tych jest o 3.516 (o 14,1%) mniej niż w ubiegłym roku.

Pośród pozostałych grup – największy wzrost liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy dotyczył następujących grup zawodów:

✓ pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	- wzrost o 1.230 ofert (o 6,2%),
✓ pracownicy biurowi	- wzrost o 732 oferty (o 4,3%),
✓ technicy i inny średni personel	- wzrost o 298 ofert (o 2,2%),
✓ specjaliści	- wzrost o 286 ofert (o 4,9%).

Napływ ofert pracy według dużych grup zawodów

Na poziomie **dużych grup** zawodów najwięcej ofert zgłoszono dla **pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach** – 19.984 oferty (16,1% ogółu ofert zgłoszonych dla konkretnych zawodów); **pracowników obsługi biurowej** – 14.592 oferty (11,7%), **pracowników usług osobistych i ochrony** – 11.668 ofert (9,4%) oraz **pracowników pozostałych specjalności** – 11.592 osoby (9,3%).

Spośród grupy dużej **pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach** najwięcej ofert wpłynęło dla **robotników gospodarczych** – 48,9% napływu ofert w tej grupie. W grupie dużej **pracownicy obsługi biurowej** oferty zgłaszano głównie dla **pracowników biurowych** – 64,8% oraz dla **magazynierów** – 18,7% napływu ofert w tej grupie dużej.

Napływ ofert pracy według elementarnych grup zawodów

W strukturze ofert pracy dla zawodów należących do **grup elementarnych** najwięcej było ofert dla grup:

- ⇒ **pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani** – 10.095 ofert pracy (8,1% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),
- ⇒ **gospodarze budynków** – 9.803 ofert pracy (7,9% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),
- ⇒ **sprzedawcy i demonstratorzy** – 9.324 ofert pracy (7,5% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),
- ⇒ **pomoce i sprzętaczk biurowe, hotelowe i podobne** – 6.977 ofert pracy (5,6% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),
- ⇒ **pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni** – 4.530 ofert pracy (3,6% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),
- ⇒ **robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym** – 3.949 ofert pracy (3,2% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),
- ⇒ **agenci do spraw sprzedaży** – 3.489 ofert pracy (3,2% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),
- ⇒ **pracownicy usług ochrony** - 3.069 ofert pracy (2,5% napływu ogółu ofert pracy dotyczących konkretnego zawodu),

Napływ ofert pracy według zawodów i specjalności

Biorąc pod uwagę poszczególne zawody i specjalności określone sześciocyfrowym kodem zawodu, najwięcej ofert pracy skierowanych było do bezrobotnych i poszukujących pracy w zawodach:

✓ robotnik gospodarczy	9.781 ofert (w 2007 r. 9.355 ofert),
✓ pracownik biurowy	9.452 oferty (w 2007 r. 9.701 ofert),
✓ sprzedawca	8.907 ofert (w 2007 r. 9.792 oferty),
✓ sprzątaczką	4.397 ofert (w 2007 r. 4.143 oferty),
✓ pracownik administracyjny	4.042 oferty (w 2007 r. 4.384 oferty),
✓ robotnik budowlany	3.949 ofert (w 2007 r. 3.572 oferty),
✓ magazynier	2.723 oferty (w 2007 r. 2.799 ofert),
✓ pracownik ochrony mienia i osób	2.490 ofert (w 2007 r. 2.951 ofert),
✓ kasjer handlowy	2.214 ofert (w 2007 r. 1.738 ofert),
✓ kierowca samochodu ciężarowego	1.759 ofert (w 2007 r. 2.528 oferty),
✓ pomoc kuchenna	1.462 oferty (w 2007 r. 1.326 ofert),
✓ telemarketer	1.411 ofert (w 2007 r. 1.458 ofert),
✓ murarz	1.323 oferty (w 2007 r. 2.598 ofert),
✓ kucharz	1.303 oferty (w 2007r. 1.024 oferty).

Ponadto pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na zatrudnienie 1.845 osób bez zawodu (w 2007 r. na 2.169 osób).

Według sześciocyfrowych kodów zawodów - największy spadek liczby ofert pracy w odniesieniu do 2007 r. dotyczył następujących zawodów:

✓ murarz	spadek o 1.275 ofert	(o 49,1%),
✓ sprzedawca	spadek o 885 ofert	(o 9,0%),
✓ cieśla	spadek o 805 ofert	(o 64,1%),
✓ kierowca samochodu ciężarowego	spadek o 769 ofert	(o 30,4%).
✓ tynkarz	spadek o 714 ofert	(o 66,0%),
✓ sprzątaczką	spadek o 589 oferty	(o 11,8%),
✓ pakowacz	spadek o 525 ofert	(o 33,8%),
✓ robotnik ochrony mienia i osób	spadek o 461 ofert	(o 15,6%),
✓ robotnik placowy	spadek o 390 ofert	(o 32,1%),
✓ ślusarz	spadek o 372 oferty	(o 34,0%).

Największy wzrost liczby ofert pracy dotyczył następujących zawodów i specjalności:

✓ pozostali murarze i pokrewni	wzrost o 1.113 ofert (o 2 226,0%),
✓ pozostali pracownicy usług osobistych	wzrost o 1.111 ofert (o 97,1%),

✓ pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	wzrost o 492 oferty	(o 497,0%),
✓ kasjer handlowy	wzrost o 476 ofert	(o 27,4%),
✓ motorniczy tramwaju	wzrost o 473 oferty	(o 100,0%),
✓ pozostali cieśle, stolarze budowlani i pokrewni	wzrost o 451 ofert	(o 4 510,0%),
✓ robotnik gospodarczy	wzrost o 446 ofert	(o 4,8%),
✓ kierowca ciągnika siodłowego	wzrost o 444 oferty	(o 82,1%),
✓ kierowca autobusu	wzrost o 417 ofert	(o 71,4%).

Na ogół w zawodach, w których w okresie 2008 r. zarejestrowano najwięcej bezrobotnych, pozyskiwano także najwięcej ofert pracy (ponad 1.000 ofert pracy), na przykład:

- ⇒ (914103) **robotnik gospodarczy**
- zarejestrowano 3.989 bezrobotnych, a pozyskano 9.781 ofert pracy,
- ⇒ (419101) **pracownik biurowy**
- zarejestrowano 4.864 bezrobotnych, a pozyskano 9.452 oferty pracy,
- ⇒ (522107) **sprzedawca**
- zarejestrowano 14.916 bezrobotnych, a pozyskano 8.907 ofert pracy,
- ⇒ (913207) **sprzątaczką**
- zarejestrowano 2.720 bezrobotnych, a pozyskano 4.397 ofert pracy,
- ⇒ (343101) **pracownik administracyjny**
- zarejestrowano 1.619 bezrobotnych, a pozyskano 4.042 oferty pracy,
- ⇒ (931301) **robotnik budowlany**
- zarejestrowano 3.647 bezrobotnych, a pozyskano 3.949 ofert pracy,
- ⇒ (413103) **magazynier**
- zarejestrowano 2.443 bezrobotnych, a pozyskano 2.723 oferty pracy,
- ⇒ (515902) **pracownik ochrony mienia i osób**
- zarejestrowano 1.758 bezrobotnych, a pozyskano 2.951 ofert pracy,
- ⇒ (514990) **pozostali pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani**
- zarejestrowano 16 bezrobotnych, a pozyskano 2.255 ofert pracy,
- ⇒ (421102) **kasjer handlowy**
- zarejestrowano 873 bezrobotnych, a pozyskano 2.214 ofert pracy.

2.2. Napływ ofert pracy według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

W 2008 r. według załącznika 2 do sprawozdania MPiPS-01 pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy 126.310² oferty pracy (o 1,0% mniej niż w poprzednim roku).

Najwięcej ofert pracy zgłosiły zakłady zajmujące się **handlem hurtowym i detalicznym; naprawą samochodów, motocykli, artykułów użytku osobistego i domowego – 23.217 ofert** (18,4% ogółu ofert pracy zgłoszonych w 2008 r.), następnie zakłady pracy zaliczone do sekcji **administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne**

² Bez ofert, z których pracodawcy zrezygnowali w 2008 r.

i powszechne ubezpieczenia zdrowotne– 18.476 ofert (14,6% ogółu zgłoszonych ofert pracy.) oraz zakłady zajmujące się **obsługą nieruchomości, wynajmem i usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej** – 16.459 ofert (13,0% ogółu zgłoszonych ofert pracy).

W odniesieniu do poprzedniego roku spadek liczby ofert odnotowano w 5 sekcjach: **przetwórstwo przemysłowe** – o 2.199 ofert (o 14,1% ogółu ofert pracy zgłoszonych w 2007 r.), **obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej** - o 1.711 ofert (o 10,4% ogółu zgłoszonych ofert pracy), **budownictwo** – o 1.036 ofert (o 7,4% ogółu zgłoszonych ofert pracy), **działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała** – o 325 ofert (o 2,9% ogółu zgłoszonych ofert pracy) oraz **rybołówstwo** – o 1 osobę (o 25,0% ogółu zgłoszonych ofert pracy).

W pozostałych sekcjach działalności gospodarczej pracodawcy zgłosili więcej ofert niż w roku poprzednim. Największy wzrost liczby ofert pracy w odniesieniu do 2007 r. odnotowano w sekcji: **transport, gospodarka magazynowa i łączność** - o 886 ofert (o 13,9%), **hotele restauracje** – o 814 ofert (o 16,6%), edukacja - o 702 oferty (o 14,1%) oraz **administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne** - o 557 ofert (o 3,0%).

Najmniej ofert zgłoszono z zakładów należących do sekcji: **rybołówstwo** (4 oferty) oraz **organizacje i zespoły eksterytorialne** (8 ofert).

2.3. Szansa uzyskania oferty według zawodów

Chcąc w pełniejszy sposób przedstawić popyt i podaż konkretnych zawodów wyliczono **wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach** :

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

W tym celu zestawiono średnią liczbę ofert pracy w danym zawodzie ze średnim poziomem rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie, przy czym:

- - **średnią miesięczną liczbę ofert pracy w zawodzie k w danym roku** obliczono

wg wzoru:
$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{12}$$

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku

- **średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w roku** obliczono wg wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{I-1}^k + PB_I^k}{2}$$

PB_{I-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach informuje w jakim zawodzie istnieje największa możliwość znalezienia wolnego miejsca pracy. Wskaźnik równy „1” oznacza, że na każdą zarejestrowaną osobę bezrobotną w danym zawodzie przypada w przybliżeniu oferta pracy. Wskaźnik osiągający wartość powyżej „1” oznacza nadwyżkę ofert nad bezrobotnymi, natomiast wskaźnik poniżej 1 informuje o braku wolnych miejsc pracy w danym zawodzie. Im niższy wskaźnik tym mniejsza szansa znalezienia pracy.

Szansa uzyskania oferty pracy według dużych grup zawodów

Dla grup dużych ***rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby, przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze*** nie było ofert pracy, szansa uzyskania oferty pracy był więc zerowa.

Najniższe wskaźniki szansy uzyskania oferty pracy następnie wśród pozostałych grup dużych odnotowano dla grup: ***siły zbrojne*** - 0,0013, ***rolnicy*** - 0,0033, ***średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia*** - 0,0118, ***średni personel techniczny***, - 0,0141 oraz ***robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanterijnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni*** – 0,0184.

Najwyższe wskaźniki szansy uzyskania oferty wg grup dużych wynosiły: **0,5776** dla grupy ***robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni*** - w 2008 roku zgłoszono dla nich 897 ofert pracy, następnie ***kierownicy dużych i średnich organizacji*** – 0,2533, ***nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy*** - 0,1796 oraz ***pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów*** - 0,1694.

Szansa uzyskania oferty pracy według elementarnych grup zawodów

Dla 39 grup elementarnych wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy był równy zero.

Biorąc pod uwagę grupy elementarne, najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty odnotowano dla zawodów zaliczonych do następujących grup elementarnych:

– <i>rolnicy produkcji roślinnej</i> ze wskaźnikiem	0,0002
– <i>filozofowie, historycy i politolodzy</i> ze wskaźnikiem	0,0006
– <i>technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni</i> ze wskaźnikiem	0,0010

– formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła	0,0016
– kuśnierze i pokrewni	0,0018
– planiści produkcyjni ze wskaźnikiem	0,0018
– dietetycy i żywieniowcy ze wskaźnikiem	0,0019.

Najwyższe wskaźniki szansy uzyskania oferty odnotowano w grupach zawodów:

- ✎ *pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani* - wskaźnik ten wyniósł **30,4359**
- ✎ *aktorzy cyrkowi i pokrewni* – **4,1111**
- ✎ *strażnicy w zakładach dla nieletnich* – **2,5455**
- ✎ *pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy* – **1,9333**
- ✎ *zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów* – **1,4247**
- ✎ *urzędnicy organów udzielających licencji* – **1,2381**
- ✎ *operatorzy zautomatyzowanych i zrobotyzowanych linii produkcyjnych w przemyśle elektromaszynowym* – **1,1875.**

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W założeniach metodologicznych do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto, że zawody gdzie **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** ($W_{n,l}^k$):

$W_{n,l}^k < 0,9$ - to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ - to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ - to zawody deficytowe.

3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według dużych grup zawodów

Biorąc pod uwagę ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w ujęciu dużych grup zawodów (T-II W-5) najbardziej korzystny stosunek zgłoszonych ofert pracy do liczby rejestrujących się bezrobotnych miały zawody z **grupy dużej robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni**, dla której wskaźnik deficytu wynosił – **6,6444**, *kierownicy dużych i średnich organizacji* – **2,0392**, *nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy* - **1,9223**, *pracownicy obsługi biurowej* – **1,5575** oraz *pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach* – **1,5241**.

Grupy zawodów *pracownicy usług osobistych i ochrony* ze wskaźnikiem **0,9974** oraz *górnicy robotnicy budowlani* ze wskaźnikiem **0,9036** można zaliczyć **do grup zawodów zrównoważonych**. Pozostałe grupy zawodów, wskaźniki intensywności nadwyżki (deficytu) określały jako **nadwyżkowe** od **0,7590** dla grupy *pracownicy pozostałych specjalności* do **0,0107** dla grupy *siły zbrojne*. Wskaźnik dla grup: *rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby* oraz *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze* **był równy zero**, co znaczy że dla tej grupy nie było ofert pracy.

3.2. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów

Spośród **383 grup elementarnych (według kodu czterocyfrowego)** występujących w województwie, maksymalny wskaźnik intensywności deficytu zawodu (MAX) odnotowano w grupie *duchowni niechrześcijańscy*, gdzie w 2008 r. zgłoszono tylko 2 oferty pracy, natomiast nie zarejestrowano bezrobotnych.

Spośród pozostałych grup elementarnych, w których liczba zgłoszonych ofert jest wyższa niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych wskaźnik deficytu wskazuje na 77 grup zawodów, natomiast w 4 grupach zawodów napływ ofert pracy równoważył się z napływem bezrobotnych.

Najwyższe wskaźniki (poza wskaźnikami maksymalnymi) osiągnęły grupy zawodów:

- ✎ *pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani* – **132,7059**;
- ✎ *strażnicy w zakładach dla nieletnich* – **84,0000**;
- ✎ *aktorzy cyrkowi i pokrewni* – **55,5000**;
- ✎ *monterzy wyrobów tekstylnych, z tektury i pokrewnych materiałów* – **22,0000**;
- ✎ *urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków* – **15,0000**;
- ✎ *zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów* – **14,6286**;
- ✎ *operatorzy zautomatyzowanych i zrobotyzowanych linii produkcyjnych w przemyśle elektromaszynowym* – **11,4000**.

Do zawodów zrównoważonych w województwie mazowieckim można zaliczyć 24 grup elementarnych, spośród których najwyższymi wskaźnikami wyróżniały się następujące zawody:

- ✎ *operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych* – **1,0933**;
- ✎ *robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym* - **1,0828**;
- ✎ *sekretarki* - **1,0737**;
- ✎ *kierownicy małych przedsiębiorstw obsługi biznesu* - **1,0714**;
- ✎ *agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)* - **1,0647**;
- ✎ *pracownicy zakładów pogrzebowych* - **1,0455**;
- ✎ *drukarze sitodrukowi i pokrewni* - **1,0333**;
- ✎ *robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni* - **1,0201**.

Zdecydowana większość grup elementarnych należy do **grup zawodów nadwyżkowych**, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa niż zgłaszana przez pracodawców liczba ofert pracy.

Na czołowych miejscach w rankingu zawodów nadwyżkowych dla grup elementarnych (poza 43 grupami, w których wskaźnik był równy zero), gdzie nie wpłynęła żadna oferta pracy, natomiast zarejestrowano bezrobotnych) znajdują się:

- ✎ *rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej* - **0,0025**;
- ✎ *filozofowie, historycy i politolodzy* - **0,0030**;
- ✎ *matematycy i pokrewni* – **0,0070**;
- ✎ *technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni* - **0,0106**;
- ✎ *dietetycy i żywieniowcy* - **0,0125**
- ✎ *formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła* - **0,0133**
- ✎ *technicy technologii żywności* – **0,0175**;
- ✎ *producenci, organizatorzy produkcji filmowej i telewizyjnej, reżyserzy, aktorzy i pokrewni* - **0,0179**;
- ✎ *technicy mechanicy* – **0,232**.

3.3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według zawodów i specjalności określonych sześciocyfrowym kodem zawodów

Analizując zawody (posiadające kody sześciocyfrowe) według danych zawartych w Tabeli T-II W-4 „Zawody deficytowe i nadwyżkowe w województwie mazowieckim w 2008 r.” i przyjmując metodykę określoną w wytycznych Ministerstwa, należy zaznaczyć, że wśród 1.727 zawodów i specjalności występujących na wojewódzkim rynku pracy, uwzględniając tylko oferty pracy zgłoszone w powiatowych urzędach pracy, deficyt podaży pracy wystąpił w 312 zawodach, zrównoważenie popytu na pracę i podaży pracy wystąpiło w 86 przypadkach. Natomiast 1.274 zawody można określić jako nadwyżkowe.

Maksymalny wskaźnik intensywności deficytu (MAX) dotyczył 57 zawodów, co oznacza że do powiatowych urzędów pracy wpłynęły oferty dotyczące tych zawodów, natomiast nie zarejestrowano osób bezrobotnych.

Jednakże liczba ofert pracy dotycząca tych zawodów nie była znacząca, a najwięcej ofert pracy dotyczyło następujących zawodów:

- ✧ *pozostali aktorzy cyrkowi i pokrewni* - 110 ofert pracy,
- ✧ *pozostali robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni* – 110 ofert pracy,
- ✧ *pozostali ładowacze nieczystości* – 30 ofert pracy,
- ✧ *pozostali praktykujący niekonwencjonalne metody terapii* – 26 ofert pracy,
- ✧ *lekarz - urologia* – 13 ofert pracy,
- ✧ *pozostali krupierzy, pracownicy kolektur i pokrewni* – 12 ofert pracy,
- ✧ *instruktor odnowy biologicznej* – 11 ofert pracy,
- ✧ *pozostali operatorzy urządzeń filtrujących i oddzielających* – 11 ofert pracy.

Biorąc pod uwagę liczbę zgłaszanych ofert pracy (poza dwoma pierwszymi zawodami) trudno te zawody nazwać zawodami deficytowymi.

Poza zawodami z maksymalnym wskaźnikiem intensywności deficytu, do zawodów deficytowych, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) był wyższy od 1,1 można zaliczyć 330 zawodów i specjalności.

Najwyższe wskaźniki deficytu odnotowano dla następujących zawodów:

✧ <i>pozostali betoniarze</i>	– 204,0000;
✧ <i>pozostali kucharze</i>	– 170,0000;
✧ <i>pozostali pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani</i>	- 140,9375;
✧ <i>pozostali zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów</i>	– 118,7500;
✧ <i>pozostali posadzkarze i pokrewni</i>	- 90,0000;
✧ <i>strażnik w zakładzie dla nieletnich</i>	– 84,0000;
✧ <i>pozostali zamiatacze i pokrewni</i>	– 53,0000;
✧ <i>kierowca ciągnika siodłowego</i>	– 51,8421;

☞ pozostali murarze i pokrewni	- 46,5200;
☞ kolporter	- 36,5000;
☞ pozostali tynkarze i pokrewni	- 32,5000.

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

Ranking zawodów deficytowych wg wskaźnika intensywności deficytu wyliczonego w programie SYRIUSZ na poziomie 6-cyfrowego kodu zawodu

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	"515202"	Strażnik w zakładzie dla nieletnich	84,0000
2	"832301"	Kierowca ciągnika siodłowego	51,8421
3	"915108"	Kolporter	36,5000
4	"344301"	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	28,0000
5	"828601"	Monter wyrobów tekstylnych, z tektury i pokrewnych materiałów	22,0000
6	"121103"	Prezes	21,0816
7	"345302"	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	21,0000
8	"832203"	Motorniczy tramwaju	16,3103
9	"341504"	Telemarketer	14,6979
10	"822104"	Operator urządzeń do produkcji wyrobów kosmetycznych	13,0769
11	"817101"	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	11,4000
12	"921201"	Pomocniczy robotnik leśny	9,5000
13	"342301"	Pośrednik pracy	9,2000
14	"514401"	Bioenergoterapeuta	9,0000
15	"515908"	Strażnik miejski	7,7647
16	"825304"	Operator maszyn do produkcji papierowych artykułów toaletowych i sanitarnych	6,8000
17	"742306"	Tartacznik	6,5000
18	"235910"	Wykładowca na kursach [edukator, trener]	6,4615
19	"347101"	Florysta	6,1818
20	"512203"	Szef kuchni [kuchmistrz]	6,1000
21	"234102"	Nauczyciel niewidomych i niedowidzących [tyflopedagog]	6,0000
22	"245401"	Choreograf	6,0000
23	"731305"	Szlifierz polerowacz wyrobów artystycznych	6,0000
24	"343107"	Sekretarz sądowy	5,8261
25	"725113"	Instalator systemów alarmowych	5,8182
26	"822303"	Operator urządzeń do nakładania powłok galwanicznych	5,6667
27	"348102"	Asystent archiwalny [zawód szkolny: Technik archiwista]	5,5000
28	"513103"	Opiekunka dziecięca domowa	5,5000
29	"346101"	Asystent osoby niepełnosprawnej	5,2353
30	"823204"	Operator urządzeń do cięcia folii i płyt	5,1667

Według wskaźników intensywności deficytu, wyliczonych w systemie SYRIUSZ, do zawodów deficytowych zaliczone są, między innymi, zawody charakteryzujące się niskim napływem zarówno osób bezrobotnych, jak i ofert pracy, trudno więc jest nazwać je zawodami deficytowymi.

W związku z powyższym, przy określaniu zawodów wskazujących na deficyt w województwie mazowieckim, niezbędne było wprowadzenie dodatkowych założeń (kryteriów):

1. Liczba zgłoszonych ofert w zawodzie (100 i powyżej).
2. Korzystny stosunek zgłoszonych ofert pracy do liczby rejestrujących się bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu powyżej 1,1).
3. Korzystne relacje pomiędzy napływem ofert pracy, a liczbą bezrobotnych na koniec okresu sprawozdawczego (liczba bezrobotnych na koniec okresu sprawozdawczego mniejsza od napływu ofert pracy).

Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim w 2008 roku po uwzględnieniu dodatkowych założeń

Lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	napływ bezrobotnych w 2008 r.	liczba bezrobotnych w końcu grudnia 2008 r.	oferty pracy zgłoszone w 2008 r.	stosunek napływu ofert do napływu bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu) ¹⁾
	999999	Bezrobotni	254 017	178 028	126 310	0,4973
1	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	19	13	985	51,8421
2	915108	Kolporter	6	1	219	36,5000
3	121103	Prezes	49	45	1 033	21,0816
4	832203	Motorniczy tramwaju	29	20	473	16,3103
5	341504	Telemarketer	96	54	1 411	14,6979
6	822104	Operator urządzeń do produkcji wyrobów kosmetycznych	26	16	340	13,0769
7	817101	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	15	13	171	11,4000
8	515908	Strażnik miejski	34	27	264	7,7647
9	343107	Sekretarz sądowy	23	20	134	5,8261
10	513103	Opiekunka dziecięca domowa	26	48	143	5,5000
11	331105	Nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu	22	23	109	4,9545
12	921103	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	24	21	115	4,7917
13	828109	Monter pojazdów i urządzeń transportowych	29	22	119	4,1034
14	832201	Kierowca autobusu	256	137	1 001	3,9102
15	131401	Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	159	128	590	3,7107
16	721304	Blacharz budowlany	37	20	137	3,7027
17	913203	Pokojowa (w hotelu)	176	146	545	3,0966
18	713201	Głazurnik	123	88	367	2,9837
19	348202	Bibliotekarz*	97	65	287	2,9588
20	243101	Archiwista	99	48	287	2,8990
21	712204	Zbrojarz	249	174	717	2,8795

Lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	napiływ bezrobotnych w 2008 r.	liczba bezrobotnych w końcu grudnia 2008 r.	oferty pracy zgłoszone w 2008 r.	stosunek napływu ofert do napływu bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu) ^{*)}
22	713302	Tynkarz	128	119	368	2,8750
23	213101	Administrator baz danych	39	37	111	2,8462
24	712903	Monter konstrukcji budowlanych*	55	42	140	2,5455
25	421102	Kasjer handlowy	873	513	2 214	2,5361
26	713803	Monter rurociągów przemysłowych	41	26	103	2,5122
27	343101	Pracownik administracyjny* (zawód szkolny: Technik administracji)	1 619	1 131	4 042	2,4966
28	712901	Konserwator budynków	106	84	264	2,4906
29	914103	Robotnik gospodarczy	3 989	3 229	9 781	2,4520
30	346103	Opiekunka środowiskowa*	72	53	170	2,3611

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MIPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

Do zawodów zrównoważonych (wykazujących równowagę na rynku pracy) tzn. zawodów o wskaźnikach mieszczących się w przedziale od 0,9 do 1,1 można zaliczyć 84 zawodów i specjalności, w tym 48 ze wskaźnikiem 1.

Pozostałe 1.274 zawody i specjalności występujące na mazowieckim rynku pracy to zawody nadwyżkowe, w tym 565 zawody posiadało wskaźnik równy zero to znaczy, w grupie tej w badanym okresie do powiatowych urzędów pracy nie wpłynęły oferty pracy, natomiast zarejestrowano bezrobotnych).

Na czołowych miejscach w rankingu zawodów nadwyżkowych dla zawodów i specjalności według sześciocyfrowych kodów zawodów (poza zawodami, w których wskaźnik nadwyżki deficytu był równy zero) znajdują się:

🔍 rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0025;
🔍 technik rolnik	0,0030;
🔍 technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0047;
🔍 tkacz	0,0081;
🔍 technik technologii żywności	
– produkcja koncentratów spożywczych	0,0083;
🔍 technik ochrony środowiska	0,0083;
🔍 technik technologii żywności	
- przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0091.

W zestawieniu 30 zawodów nadwyżkowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość 0 oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

**Zawody nadwyżkowe wg wskaźnika intensywności nadwyżki wyliczonego
w systemie SYRIUSZ na poziomie 6-cyfrowego kodu zawodu**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	2	3	4
1	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0025
2	"321208"	Technik rolnik	0,0030
3	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0047
4	"743206"	Tkacz	0,0081
5	"321303"	Technik technologii żywności – produkcja koncentratów spożywczych	0,0083
6	"311209"	Technik ochrony środowiska	0,0083
7	"321310"	Technik technologii żywności – przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0091
8	"743402"	Kuśnierz	0,0102
9	"821108"	Operator obrabiarek zespołowych	0,0103
10	"244202"	Historyk	0,0120
11	"723310"	Monter instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim	0,0128
12	"347302"	Muzyk	0,0128
13	"341404"	Organizator usług hotelarskich	0,0131
14	"321309"	Technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie	0,0132
15	"222105"	Inżynier rolnictwa	0,0141
16	"211302"	Chemik – technologia chemiczna	0,0145
17	"723302"	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	0,0152
18	"214917"	Inżynier transportu (logistyk)	0,0152
19	"244302"	Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0154
20	"241915"	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0155
21	"611104"	Rolnik upraw polowych	0,0163
22	"827201"	Operator urządzeń do obróbki surowca mleczarskiego	0,0164
23	"311915"	Technik technologii wyrobów skórzanych	0,0169
24	"621105"	Ogrodnik	0,0183
25	"723307"	Mechanik silników spalinowych	0,0187
26	"321308"	Technik technologii żywności – przetwórstwo mięsne	0,0187
27	"311911"	Technik technologii drewna	0,0188
28	"321302"	Technik technologii żywności – produkcja cukiernicza	0,0192
29	"313206"	Operator urządzeń transmisyjnych telewizyjnych	0,0196
30	"725106"	Monter elektronik – naprawa sprzętu audiowizualnego	0,0200
31	"245203"	Artysta malarz	0,0200

Warto zaznaczyć, że w rankingu zawodów nadwyżkowych pojawiły się zawody wymagające wykształcenia wyższego, takie, jak: *Inżynier rolnictwa; chemik – technologia chemiczna; inżynier transportu (logistyk); filolog – filologia obcojęzyczna; specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych oraz artysta malarz.*

PODSUMOWANIE

Zdecydowana większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia – w większości reprezentujący zawody wymagające kwalifikacji na poziomie zasadniczym zawodowym bądź niższym.

Najczęściej występujące zawody wśród bezrobotnych to: *sprzedawca; pracownik biurowy; ślusarz; robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym; asystent ekonomiczny; robotnik gospodarczy; robotnik budowlany; krawiec*.

Warto dodać, że na 15 miejscu w rankingu zawodów generujących bezrobocie znajdują się *ekonomiści*, zaliczeni do grupy specjalistów, obejmującej osoby legitymujące się wykształceniem wyższym.

W rankingu zawodów, w których bezrobotni poprzednio pracujący pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy występują zwykle te same zawody co w rankingu bezrobotnych.

W niektórych zawodach utrzymuje się duża fluktuacja. Przykładem może być zawód *sprzedawca*, w którym rejestruje się najwięcej bezrobotnych jak również wpływa znacząca liczba ofert pracy.

W rejestrach powiatowych urzędów pracy nadal pozostaje wiele osób bezrobotnych, które wykazują bierną postawę, zainteresowanych tylko faktem uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego dla siebie i rodziny.

Wśród osób noworejestrujących się w urzędach pracy dominują zwykle te same zawody, co znajdujące się na czołowych miejscach w rankingach bezrobotnych.

Wysokie miejsce (9 pozycja) wśród osób napływających do bezrobocia zajmują *ekonomiści*, a więc osoby posiadające wykształcenie wyższe.

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy, oferty pracy wpływające do urzędów pracy skierowane były głównie dla *pracowników przy pracach prostych* (23,7% ogółu ofert zgłoszonych w 2008 r.) oraz *robotników przemysłowych i rzemieślników* (16,9%), czyli dla zawodów, które nie wymagają zbyt wysokich kwalifikacji i są dość nisko wynagradzane. Mało natomiast wpływa ofert pracy dla osób posiadających wykształcenie wyższe – *specjalistów* (tylko 4,9% ogółu ofert pracy), podczas gdy napływ bezrobotnych *specjalistów* stanowił 10,2% ogółu napływu bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę Polską Klasyfikację Działalności, najwięcej wolnych miejsc pracy w województwie oferowały zakłady zaliczone do sekcji: *handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* (18,4% ogółu ofert zgłoszonych w 2008 r.) oraz *obsługa administracja publiczna i obrona narodowa* (14,6%).

W wielu przypadkach znaczna liczba ofert wynika z aktywizacji bezrobotnych, między innymi w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych. Są to zwykle proste prace pomocnicze, do których kierowani są bezrobotni legitymujący się różnymi zawodami. Młodzież natomiast podejmuje staże, głównie w zawodach: *pracownicy biurowi* (zawód ten uplasował się na drugim miejscu w rankingu zgłoszonych ofert w województwie), bądź też *pracownicy administracyjni* (na piątym miejscu w rankingu zgłoszonych w 2008 r. ofert pracy).

Obserwacja struktury ofert zgłaszanych do urzędów pracy wydaje się jednak niewystarczająca. Na rynku pracy występują również oferty, których pracodawcy nie zgłaszają do urzędów pracy (mimo ustawowego obowiązku), natomiast zamieszczają je w lokalnej prasie bądź innych mediach. Oferty takie mają szerszy zasięg, docierają do większego grona osób aktywnie poszukujących pracy, jak też planujących zmianę zatrudnienia. Na terenie województwa mazowieckiego, głównie w Warszawie funkcjonuje również wiele firm zajmujących się pośrednictwem pracy, gdzie pracodawcy poszukują kandydatów na pracowników.

Podkreślić należy, że oferty pracy zgłaszane przez pracodawców do urzędów pracy nie pokrywają faktycznego zapotrzebowania rynku pracy. Z drugiej strony zachodzące na rynku pracy zmiany związane z postępowaniem powodują, że część osób bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane, które nie odpowiadają nowoczesnym standardom pracy, a co za tym idzie wymogom pracodawców.

Na podstawie suchych liczb i wyliczonych wskaźników statystycznych, trudno jednoznacznie określić, które zawody można zaliczyć do deficytowych. Istnieją zawody, w których pracodawcy zgłaszają wolne miejsca pracy, a nie rejestrują się w danym okresie osoby bezrobotne, wskaźnik intensywności deficytu w tych zawodach określony jest jako MAX, trudno natomiast analizując liczbę ofert pracy w tych grupach określić je jako zawody naprawdę deficytowe.

Wśród zawodów określonych jako deficytowe, na przykład: *prezes* (wskaźnik deficytu 21,0816); *dyrektor generalny* (wskaźnik deficytu 1,9394); „deficyt” w znacznej mierze wynika z zapotrzebowania na zatrudnianie cudzoziemców, którzy stanowią kadrę kierowniczą wielu firm zagranicznych usytuowanych na terenie województwa mazowieckiego.

Analiza oparta tylko na dostępnej sprawozdawczości i wyliczonych w oparciu o nią wskaźnikach nie odzwierciedla w pełni rzeczywistych problemów i skali bezrobocia.

Zasadniczy wpływ na właściwą interpretację wskaźników statystycznych może mieć wprowadzenie jednolitych zasad dodatkowej analizy w/w wskaźników oraz przyjęcie dodatkowych kryteriów. Być może należałoby określać deficyt czy nadwyżkę zawodów w oparciu o elementarne grupy zawodów, co w założeniu wyeliminuje zawody z kodem kończącym się cyfrą 90 (Pozostali), ograniczy liczbę grup zawodów ze wskaźnikiem MAX i jednocześnie obejmie całą populację bezrobotnych, wskazując na grupy zawodów deficytowych.